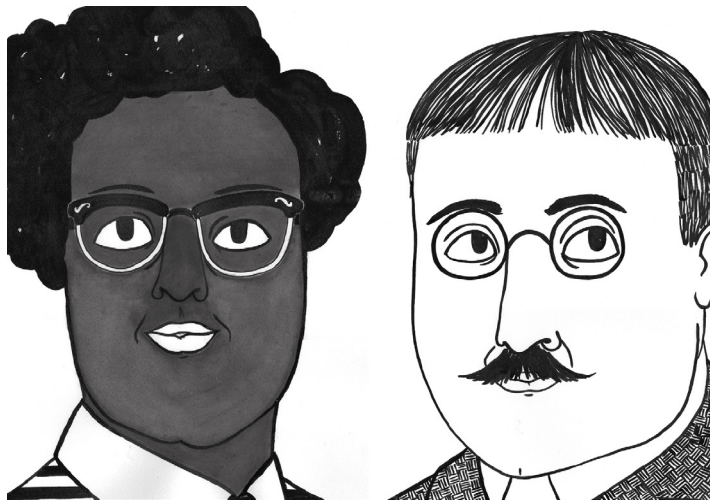

ELISA MUNSO OH! UN RETRAT

A CURA D'HELENA AYUSO
28.10.2023 - 28.01.2024

ESPAI MINIPANERA

Retrats. Elisa Munsó, 2023. Detall

Aquesta proposta expositiva acull 34 il·lustracions realitzades per Elisa Munsó. «Oh! Un retrat» mostra diverses persones pioneres en la nostra societat que han canviat i marcat la història del segle XX i de l'actualitat. Persones apassionades de la vida, que, ja sigui pels seus invents, descobriments o fets personals, han generat un canvi que actualment ja es denota en el nostre dia a dia. Descobrirem noves aportacions a diverses ciències i disciplines, com l'astronomia, la informàtica, la música, el cinema, l'esport, el dibuix, la il·lustració, el còmic, la medicina, etc. Al terra hi trobem els noms d'aquestes persones; llegint-los podem identificar-ne alguns retrats.

I a tu, què t'agradaria canviar del nostre món? Quina és la teua passió? Et convidem que et posis davant del mirall i et facis un autoretrat. Digues el teu nom i el que t'agradaria fer. Pots publicar el teu autoretrat amb l'etiqueta #retratsminiPanera, posant-hi nom i cognoms, any de naixement, i l'acció o fet important que t'agradaria dur a terme. També ens ho pots fer arribar a educaciolapanera@paeria.cat.

La miniPanera es complementa amb la col·laboració de Gerard Joan, el nostre tipògraf en residència 2023. Ell és l'encarregat de dissenyar el títol de l'exposició tenint en compte el projecte expositiu d'Elisa Munsó. Aquesta creació tipogràfica, ell la descriu com una creació que es combina simultàniament en una forma harmònica, senzilla i memorable. El títol parteix del concepte de les tires de rodets de fotografia analògica; aquesta pel·lícula es va tallant a 45 graus, i es va disposant a l'espai per tal de construir cada lletra. És una tipografia geomètrica, feta a partir de mòduls, que contrasta amb la part més gestual de les il·lustracions de l'Elisa.

Elisa Munsó Griful (Lleida, 1983) és llicenciada en Belles Arts i està especialitzada en escultura. Actualment treballa com a il·lustradora i té el seu propi estudi i galeria especialitzada en il·lustració a Barcelona, El Diluvio Universal. Combina el seu treball personal amb projectes per a editorials, agències de comunicació i productes. Les seues il·lustracions tenen un dibuix característic en què el traç per configurar els personatges és reconegut com un estil propi.

Finalment, rebem el suport de la **Biblioteca Pública de Lleida** amb el préstec d'algunes publicacions, a través de les quals els més petits poden descobrir nous coneixements sobre les persones que presentem i sobre d'altres de noves que descobrirem.

01. **Ada Lovelace** (1815-1852). Primera programadora en la història dels ordinadors. Col·labora en el disseny d'una màquina analítica capaç de resoldre equacions diferencials. Se li atribueix el primer algoritme codificat destinat a ser processat per una màquina (amb targetes perforades).
02. **Iuri Gagarin** (1934-1968). Primer ésser humà a viatjar a l'espai exterior amb la nau Vostok, el 1961.
03. **Alice Guy** (1873-1968). Primera cineasta que explica històries, inventora de la ficció cinematogràfica i del cinema narratiu. Va ser pionera en l'ús d'efectes especials.
04. **Claire Bretécher** (1940-2020). Va ser una de les primeres grans autores de còmic, coneguda particularment per les seues obres sobre qüestions de gènere, sempre amb una mirada satírica i un traç lliure i elegant.
05. **Dolors Aleu i Riera** (1857-1913). Primera metgessa (catalana) de l'Estat espanyol, especialitzada en pediatria i ginecologia. En la seua tesi critica mèdicament l'ús de la cotilla, peça de roba tan utilitzada per les dones d'aquella època, que oprimia el tòrax i dificultava la respiració i la circulació.
06. **Richard Felton Outcault** (1863-1928). Guionista i dibuixant. Va ser el primer a posar una bafarada de text en una successió de vinyetes. Així, va crear el primer còmic de la història.
07. **Zaha Hadid** (1950-2016). Primera dona a guanyar el premi Pritzker (2004). La seua arquitectura és un dels màxims referents contemporanis del moviment arquitectònic desconstructivista.
08. **Maria Skłodowska-Curie** (1867-1934). Pionera en l'estudi de les radiacions i primera dona a guanyar un premi Nobel de Química el 1903 i de Física el 1911. El primer element químic que va descobrir el va anomenar *poloni* com a homenatge al seu país.
09. **Wendy Carlos** (1939). Gran innovadora en l'ús de sintetitzadors com a alternativa a l'orquestra, precursora del *new-age*, l'ambient, el *synthpop*. Va obtenir tres premis Grammy, per les bandes sonores de pel·lícules de culte com *La naranja mecànica*, *El resplandor* i *Tron*.
10. **Katherine Johnson** (1918-2020). Física, científica espacial i matemàtica. Va calcular la trajectòria del vol espacial del primer nord-americà a viatjar a l'espai, el llançament del projecte Mercury, de 1961, i, gràcies a la seua exactitud, va calcular la trajectòria de vol de l'Apollo XI cap a la Lluna.
11. **Machiko Hasegawa** (1920-1992). Va ser una de les primeres dibuixants de manga. Crea una tira còmica, *Sazae-san*, que es publica al diari nacional i que més tard es converteix en una sèrie animada que s'emet a la televisió japonesa. Actualment té el rècord Guinness mundial de ser la sèrie de televisió animada de més durada fins a l'actualitat.
12. **Federico Martín Bahamontes** (1928-2023). Primer espanyol a guanyar el Tour de França (1959). Va obtenir més de 74 victòries, 2 Vueltas i 1 Giro.
13. **Gunta Stölzl** (1897-1983). Va ser una de les primeres dones professores i, més tard, primera directora de la secció tèxtil de la Bauhaus. Va desenvolupar una nova mirada al disseny tèxtil: hi aplicava idees de l'art modern i combinava tècniques tradicionals amb noves tecnologies i nous materials sintètics.
14. **Martin Luther King** (1929-1968). Líder del moviment dels afroamericans pels drets civils. Va lluitar per la justícia social a través de protestes pacífiques, per acabar amb la segregació racial, per obrir les portes a l'educació i al treball, que durant molt temps no eren permesos a la població negra. Va rebre el Nobel de la Pau el 1964. Alguns dels seus discursos són dels més llegendaris del segle xx.
15. **Rosalind Franklin** (1920-1958). Va descobrir l'estructura completa de l'ADN, establint que les molècules s'organitzaven de manera helicoidal. Però, com que era dona, la descoberta mai li va ser reconeguda i se'n van emportar els mèrits uns altres científics que treballaven al mateix laboratori.

- 16. Valentina Tereixkova (1937).** Primera dona a sortir a l'espai exterior, a bord de la nau Vostok 6, el 1963: 70 hores i 41 minuts, 48 voltes a la Terra, 1.200.000 km.
- 17. Vera Rubin (1928-2016).** Pionera en l'estudi de la rotació entre les galàxies espirals. Descobreix que la majoria de les estrelles orbiten a la mateixa velocitat. Treballa també en l'existència de la matèria fosca. Amb el seu equip observen més de 200 galàxies i calculen que el 90% de la matèria de l'univers és matèria fosca, no visible però detectable per l'efecte gravitacional que produeix.
- 18. Gertrude Ederle (1905-2003).** Primera dona que creua nedant el canal de la Mànega i guanyadora de tres medalles als Jocs Olímpics de París de 1924.
- 19. Claude Cahun (1894-1954).** Referent en l'ús de la fotografia com a eina d'autoexploració. Utilitzava l'autoretrat per transformar-se i explorar la seua pròpia identitat; emprant l'ambigüitat, creava realitats oníriques i alternatives amb el fotomuntatge. Artista surrealista, tot i que mai la van deixar ser membre del moviment, va ser discriminada per ser dona i per la seua preferència sexual.
- 20. Eileen Gray (1878-1976).** Va ser una de les primeres dones reconegudes internacionalment en el disseny industrial. Arquitecta i dissenyadora de mobles, alguns dels quals s'han convertit en autèntiques icones, amb la incorporació de l'ús del lacat, va formar part del moviment artístic De Stijl.
- 21. Neil Armstrong (1930-2012).** Primer home que va caminar sobre la Lluna el 1969, amb la nau Apollo XI.
- 22. Emmeline Pankhurst (1858-1928).** Fundadora del moviment sufragista britànic, moviment de dones que van lluitar pel seu dret a votar. Creà la Unió Social i Política de les Dones.
- 23. Charlotte Cooper (1870-1966).** Primera tenista a guanyar la medalla d'or als Jocs Olímpics de París, el 1900. Va obtenir la medalla d'or en individual i en dobles mixtos. També va ser cinc vegades campiona del torneig de Wimbledon.
- 24. Elisabeth Roemer (1929-2016).** Astrònoma especialitzada en l'estudi dels estels i els asteroides; de fet, en descobreix uns quants. Descobreix també una lluna de Júpiter, Temisto.
- 25. Hilma af Klint (1862-1944).** Primera pintora d'art abstracte. Va trencar amb el llenguatge figuratiu molt abans que altres artistes se n'atorguessin el mèrit.
- 26. Georges Méliès (1861-1938).** Pioner dels efectes especials al cine, utilitzant tècniques cinematogràfiques per fer desaparèixer personatges, per exemple, i en la construcció del primer estudi de cinema a Europa.
- 27. Nancy Roman (1925-2018).** Una de les primeres dones executives de la NASA, mare del telescopi espacial Hubble, un telescopi robòtic que es va posar en òrbita més enllà de l'atmosfera i que podia obtenir imatges amb una resolució espacial.
- 28. Emiliano Zapata (1879-1919).** Un dels líders militars i camperols més importants de la Revolució Mexicana. Impulsor de la lluita social, la justícia, la llibertat i la democràcia social. Amb el lema «La terra per a qui la treballa», defensava les terres, boscos, aigües i recursos naturals.
- 29. Amelia Earhart (1897-1939).** Primera dona pilot a travessar l'Atlàntic amb avioneta. Va intentar superar la seua fita, provant de fer la volta al globus terraquí, però se'n va perdre el rastre el 30 de juliol de 1937.
- 30. Harry Houdini (Ehrich Weiss) (1874-1926).** Il·lusionista, considerat el millor escapista de tots els temps. És precursor de molts reptes, com escapar de cordes, de camises de força, de cadenes, de manilles, de gàbies, d'habitacions tancades, etc.

31. Ruth Graves Wakefield (1903-1977). Va inventar les galetes amb trossets de xocolata, les cookies, cap al 1938.

32. Nikola Tesla (1856-1943). Enginyer elèctric, considerat el millor inventor del segle xx. Entre els seus invents hi ha la ràdio (1895), però, com que no la va patentar, durant molts anys s'atribueix l'invent a Marconi.

33. Mary Jackson (1921-2005). Primera dona negra enginyera de la NASA. Va treballar-hi en diverses divisions. El seu objectiu era entendre el flux i les forces de l'aire (túnel de vent, utilitzat per simular moviments com en les naus espacials). Treballa també per a la contractació de dones negres en l'àmbit de la ciència, l'enginyeria i les matemàtiques.

34. Cecilia Payne (1900-1979). Descobreix que les estrelles estan compostes d'heli i hidrogen. Aquest darrer element era molt més abundant; per tant, és el més abundant de l'univers. Va ser la primera dona a dirigir un departament a Harvard.

ACTIVITATS VINCULADES

Aforament limitat.

Inscripció prèvia.
infolapanera@paeria.cat

DESEMBRE

27 17:30H

GENER

3 11:30H

«Retrats narrats».

Sessió de narració oral per a infants i famílies, a càrrec de Mertxe París - El Genet Blau.

Taller familiar a càrrec de la il·lustradora Elisa Munsó - El Diluvio Universal.

Exposició

Comissariat:
Helena Ayuso
Coordinació:
Antoni Jové
Muntatge:
Ovejero Sequeiro S.L.
Disseny gràfic:
Ivoiré Studio
Identitat tipogràfica:
Gerard Joan
Cinematografia:
Dani Martínez
Atenció als visitants:
Miquel Palomes,
i Joana Castillo
Servei de lectura fàcil:
Fundació Aspros
Servei de neteja:
Antonia Marín

Centre d'Art la Panera

Direcció:
Christian Alonso
Coordinació d'exposicions:
Antoni Jové
Centre de documentació:
Anna Roigé
Educació:
Helena Ayuso
Programes públics:
Roser Sanjuan
Manteniment:
Carlos Mecerreyes

Horari

De dimarts a dissabte,
de 10 a 14 h
i de 17 a 19 h
Diumenges i festius,
d'11 a 14 h
Dilluns tancat

HO ORGANITZA

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida